

C-58/24. sz. ügy

**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás**

A benyújtás napja:

2024. január 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

High Court (felsőbbíróság, Írország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. december 21.

Felperesek:

NE

MY

HJ

XF

WB

UV

VK

JU

RJ

DZ

Alperesek:

An Bord Pleanála

Minister for Housing, Local Government and Heritage

Ireland

The Attorney General

Beavatkozó fél:

Drumakilla Limited

Az alapeljárás tárgya

A Delganyban (Wicklow megye, Írország) tervezett lakóegységek építésének és a kapcsolódó munkálatoknak az elősegítése érdekében megadott eltérésre vonatkozó engedély jogszerűségének vitatására irányuló bírósági felülvizsgálati eljárás.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.) 16. cikke (1) bekezdésének, valamint az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2012. L 26., 1. o.) 11. cikkének értelmezésére vonatkozik, amennyiben ez utóbbi rendelkezés az előbbi rendelkezést érinti.
- 2 A kérelem jogalapja az EUMSZ 267. cikk.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 3 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett öt kérdés a következőképpen került megfogalmazásra:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 2011/92 irányelv 11. cikkét az igazságszolgáltatáshoz való széles körű hozzáférésnek az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének 2. bekezdésében foglalt elvével összefüggésben, hogy amennyiben a 2011/92 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, engedély (»elsődleges engedély«) iránti kérelem tárgyát képező projekt megvalósítására nem kerülhet sor anélkül, hogy a projektgazda elsőként egy másik engedélyt (»másodlagos engedély«) beszerezne, és amennyiben az ilyen projekt tekintetében az elsődleges engedély megadására hatáskörrel rendelkező hatóságnak továbbra is joga van a környezeti hatásokat a másodlagos engedélyben foglaltaknál szigorúbban értékelni, az ilyen másodlagos engedély (ha ezen engedélyt az elsődleges engedélyt megelőzően adták meg) a 2011/92 irányelv alapján mérlegelendő vagy vizsgálandó kérdések körén kívül álló szempontból – általánosságban, vagy abban az esetben, ha a másodlagos engedély a 92/43 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott olyan határozatnak

minősül, amely megengedi a projektgazdának, hogy a projekt megvalósítása érdekében eltérjen a fajok védelme terén alkalmazandó intézkedésektől – e projekt engedélyezési folyamatának körébe tartozik?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a 2011/92 irányelv 11. cikkét az igazságszolgáltatáshoz való széles körű hozzáférésnek az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének 2. bekezdésében foglalt elvével összefüggésben, hogy azon belső jogi szabályokat, amelyek azon időpontra vonatkoznak, amikor a 92/43 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott határozat (»másodlagos engedély«) érvényességének vitatására irányuló jogorvoslati kérelem benyújtásának határideje megkezdődik, úgy kell értelmezni, hogy azokkal – általánosságban vagy olyan esetben, amikor: i. a projekt a 2011/92 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt esetenkénti vizsgálat tárgyát képezte, és/vagy ii. az elsődleges engedélyhez a 4. cikk (5) bekezdése szerinti határozatot a másodlagos engedély megadását követően, és az elsődleges engedélyre vonatkozó határozattal egyidejűleg hozták meg, és/vagy iii. a másodlagos engedély érvényességének vitatására irányuló eljárásban nem hoztak fel a másodlagos engedély állítólagos érvénytelenségére hivatkozó, a vonatkozó elsődleges engedélyt vitató jogalapot, és/vagy iv. a felperes elmulasztja a másodlagos engedély megtámadására nyitva álló határidő meghosszabbítását kérni, amely kérelmet a nemzeti jog ezzel ellentétes tartalmú uniós jogi rendelkezés hiányában a késedelmesen benyújtott jogorvoslati kérelem tekintetében előír – ellentétes, ha e határidő az érintett projektre vonatkozó engedély (»elsődleges engedély«) megadásának időpontját megelőzően megkezdődik?

3) Ha az első kérdésre adott válasz igenlő, és a második kérdésre adott válasz általánosságban nemleges, úgy kell-e értelmezni a 2011/92 irányelvet az Alapjogi Charta 47. cikkével és/vagy az igazságszolgáltatáshoz való széles körű hozzáférésnek az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének 2. bekezdésében foglalt elvével összefüggésben, hogy a valamely tagállam nemzeti joga által az ezen irányelvből eredő jogok érvényesítésére irányuló eljárás megindítására előírt határidőnek észszerűen előreláthatónak kell lennie, de azt nem kell a 2011/92 irányelv 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban a jogszabályokban kifejezetten meghatározni, és/vagy a 2011/92 irányelv 11. cikkének (5) bekezdése szerint a közigazgatási és bírósági jogorvoslati eljárásokról a nyilvánosság rendelkezésére bocsátott gyakorlati információk közé illeszteni, és/vagy a nemzeti ítélkezési gyakorlatnak véglegesen teljes bizonyossággal megállapítania, és így a második kérdésre adott választ nem befolyásolja, ha a tagállam nemzeti joga tartalmaz általános jellegű, előrelátható határidőre vonatkozó rendelkezést, amely általánosságban vonatkozik a közjogi keresetekre, beleértve a 92/43 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott olyan határozat megtámadására irányuló eljárás kezdeményezését, amely megengedi a projektgazdának, hogy a projekt megvalósítása érdekében eltérjen a fajok védelme terén alkalmazandó intézkedésektől, noha erről a vonatkozó nemzeti jog inkább hallgatólagosan, mint kifejezetten rendelkezik?

4) Ha az első kérdésre adott válasz igenlő, és a második kérdésre adott válasz igenlő vagy a harmadik kérdésre adott válasz nemleges, úgy kell-e értelmezni a 92/43 irányelv 16. cikkének (1) bekezdését, hogy az illetékes hatóság nem állapíthatja meg, hogy »nincs más megfelelő megoldás« az olyan határozathoz képest, amely megengedi a projektgazdának, hogy a 2011/92 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett projekt megvalósítása érdekében eltérjen a fajok védelme terén alkalmazandó intézkedésektől, kivéve, ha az illetékes hatóság ténylegesen megvizsgál olyan más megoldásokat, mint az alternatív helyszín vagy tervezés, vagy az eltérés megtagadása?

5) Ha az első kérdésre adott válasz igenlő, és a második kérdésre adott válasz igenlő vagy a harmadik kérdésre adott válasz nemleges, úgy kell-e értelmezni a 92/43 irányelv 16. cikkének (1) bekezdését, hogy az illetékes hatóság nem állapíthatja meg, hogy a »vadon élő állatok és növények, valamint a természetes élőhelyek védelme« azt kívánja meg, hogy olyan határozatot hozzon, amely megengedi a projektgazdának, hogy a 2011/92 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett projekt megvalósítása érdekében eltérjen a fajok védelme terén alkalmazandó intézkedésektől, kivéve, ha maga az eltérés, nem pedig az eltérésre vonatkozó határozatban engedélyezett lépésekkel okozott kár csökkentése vagy kompenzálása érdekében hozott enyhítő intézkedések biztosítanak bizonyos szintű azonosítható védelmet?”

Az uniós jog

- 4 A 92/43 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése szerint amennyiben nincs más megfelelő megoldás és az eltérés megengedése nem befolyásolja hátrányosan az érintett fajok populációi kedvező védettségi állapotának fenntartását a természetes elterjedési területükön, a tagállamok bizonyos feltételek mellett engedélyezhetik az ezen irányelvben meghatározott, fajok védelmére irányuló intézkedésektől való eltérést, beleértve azt az esetet is, amikor az eltérés a vadon élő állatok és növények, valamint a természetes élőhelyek védelmét szolgálja.
- 5 A 2011/92 irányelv 6. cikke a nyilvánosságnak a környezettel kapcsolatos döntéshozatali eljárásokban való részvételére vonatkozó alapvető rendelkezéseket határozza meg.
- 6 A 2011/92 irányelv 11. cikke az olyan határozatokkal szemben indítható keresetekre vonatkozó szabályokat tartalmaz, amelyek esetében kötelező a nyilvánosságnak az ezen irányelv szerinti részvétele. A 11. cikk (1) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják vonatkozó nemzeti jogrendszerükkel összhangban az érintett nyilvánosság azon tagjainak, akik kellő mértékben érdekeltek, vagy jogsérelemre hivatkoznak, a bíróság vagy a törvény értelmében létrehozott, más független és pártatlan testület előtti, arra irányuló jogorvoslati eljáráshoz való jogot, hogy vitassák e határozatok anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszerűségét. A 11. cikk (2) bekezdése szerint a tagállamok meghatározzák, hogy az eljárás melyik szakaszában támadhatók meg e határozatok. A 11. cikk

(5) bekezdése értelmében a tagállamok biztosítják, hogy a közigazgatási és bírósági jogorvoslati eljárásokról gyakorlati információk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére.

- 7 2005. június 16-i Pupino ítélet (C-105/03, ECLI:EU:C:2005:386); 2006. szeptember 19-i i-21 Germany és Arcor ítélet (C-392/04 és C-422/04, EU:C:2006:586); 2008. április 15-i Impact ítélet (C-268/06, ECLI:EU:C:2008:223); 2010. január 28-i Bizottság kontra Írország ítélet (C-456/08, ECLI:EU:C:2010:46); 2011. június 30-i Meilicke és társai ítélet (C-262/09, ECLI:EU:C:2011:438); 2012. október 18-i Pelati ítélet (C-603/10, ECLI:EU:C:2012:639); 2017. december 20-i Caterpillar Financial Services ítélet (C-500/16, EU:C:2017:996); 2018. március 15-i North East Pylon Pressure Campaign és Sheehy ítélet (C-470/16, ECLI:EU:C:2018:185); 2019. október 10-i Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola ítélet (C-674/17, ECLI:EU:C:2019:851); Kokott főtanácsnok Namur-Est Environnement ügyre vonatkozó indítványa (C-463/20, EU:C:2021:868); 2022. február 24-i Namur-Est Environnement ítélet (C-463/20, ECLI:EU:C:2022:121); 2023. július 6-i Hellfire Massy Residents Association ítélet (C-166/22, ECLI:EU:C:2023:545); 2023. június 15-i Eco Advocacy ítélet (C-721/21, ECLI:EU:C:2023:477).

Nemzeti jogszabályok

- 8 A Rules of the Superior Courts (a felsőbbíróságok eljárási szabályzata) (a továbbiakban: RSC) 84. rendelkezése 21. szabályának (1)–(2) bekezdése szerint a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának engedélyezése iránti kérelmet a megtámadott határozat meghozatalától számított három hónapon belül kell benyújtani. Az RSC 84. rendelkezése 21. szabályának (3) bekezdése szerint a bírósági felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem benyújtásának határideje bizonyos körülmények között meghosszabbítható.
- 9 Az állandó uniós és nemzeti ítélkezési gyakorlattal és különösen a tényleges érvényesülés elvével összefüggésben a határidőnek a RSC 84. rendelkezése 21. szabályának (3) bekezdése szerinti meghosszabbítására vonatkozó nemzeti jogi hatáskör összhangban való értelmezése szerint e hatáskört oly módon lehet és kell gyakorolni, hogy a teljes határidő (a jelen ügyben három hónap) attól az időponttól kezdődjön, amikor a felperes a megtámadott határozatról tudomást szerzett, vagy tudomást kellett volna, hogy szerezzen.
- 10 Az ír jogban nincs külön törvényi vagy rendeleti rendelkezés arra vonatkozóan, hogy a 2011/92 irányelv 11. cikkének (2) bekezdése miként alkalmazandó a 92/43 irányelv 16. cikkének (1) bekezdése szerinti eltérést engedő határozatokra.
- 11 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a nemzeti jog szerint és az összhangban álló értelmezés követelményeinek megfelelően, ha valamely projekthez több engedély szükséges, minden egyes engedély külön érdemi határozatnak minősül, amelyet az egyes határozatok meghozatalának időpontjától külön-külön kezdődő törvényi határidőn belül külön kell megtámadni. Az eltérést

engedő határozat jogilag tehát önálló határozatnak minősül, így a bírósági felülvizsgálatra nyitva álló határidő e határozat meghozatalának időpontjával kezdődik, nem pedig a kapcsolódó projektengedélyezéskor.

- 12 A kérdést előterjesztő bíróság a bírósági felülvizsgálatra vonatkozó általános jogra hivatkozva arra a következtetésre jut, hogy az eltérésre vonatkozó engedély megtámadásának határideje észszerűen előrelátható.
- 13 Az egyéb vonatkozó nemzeti jogszabályok a következők: i. a (módosított) Planning and Development Act 2000 (a területrendezésről és -fejlesztésről szóló 2000. évi törvény) 50. és 50A. szakasza; ii. a (módosított) Planning and Development Regulations 2001–2023 (a területrendezésről és -fejlesztésről szóló 2001–2023. évi rendeletek) (2001. évi SI 600); iii. a European Communities (Birds and Natural Habitats) Regulations 2011–2021 (az Európai Közösségek keretében elfogadott 2011–2021. évi [madár- és természetes élőhelyvédelmi] rendeletek) 51., 54. és 54A. rendelkezése; iv. a Planning and Development (Housing) and Residential Tenancies Act 2016 (a [lakóépületekkel kapcsolatos] tervezésről és fejlesztésről, valamint lakásbérletről szóló 2016. évi törvény) 4. szakasza.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 14 Az írországi Wicklow megyében tervezett lakásépítésre vonatkozó projekt engedélyezése iránti kérelemre tekintettel a beavatkozó fél, a Drumkilla Ltd. 2020. január 17-én denevérekkel kapcsolatos eltérés engedélyezése iránti kérelmet nyújtott be a National Parks and Wildlife Service-hez (a nemzeti parkok, valamint a vadon élő állatok és növények hivatala, Írország, a továbbiakban: NPWS). Az engedélyt 2020. március 4-én adták ki, majd 2020. július 21-én módosították. Az engedély szerint azt kizárólag a tervezett lakásépítéssel összefüggésben meghatározott tevékenységek engedélyezése érdekében adták ki.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság két ténybeli következtetést von le az eltérésre vonatkozó engedéllyel kapcsolatban, nevezetesen i. miközben az engedély tagadja, hogy az eltérés engedélyezéséhez képest lenne más megfelelő megoldás, a bizonyítékok azt mutatják, hogy nem került sor a szigorúan védett fajokra kisebb hatást gyakorló más megoldások, vagy az engedély megtagadása alternatív lehetőségének mérlegelésére, ami arra enged következtetni, hogy valószínűleg nem került sor ilyen mérlegelésre; valamint ii. az engedély szerint azt az érintett fajok védelme érdekében adták ki. Ha és amennyiben e követelmény azt jelenti, hogy maga az eltérés – az enyhítő feltételekkel szemben – az ilyen fajok érdekét szolgálja, akkor ez a következtetés nyilvánvalóan észszerűtlen, sőt abszurd.
- 16 Az építési engedély iránti kérelmet 2020. október 21-én nyújtották be az An Bord Pleanálához (területrendezési hivatal, Írország; a továbbiakban: hivatal). A kérelemhez környezeti hatásvizsgálatról (KHV) szóló előzetes vizsgálati jelentést csatoltak. Az eltérésre vonatkozó módosított engedélyt a kérelem dokumentációjához csatolták, így ennek az időpontját lehetett az első olyan

időpontnak tekinteni, amikor a felperesek tudomást szerezhettek erről az engedélyről.

- 17 A hivatal elvégezte a KHV-vel kapcsolatos előzetes vizsgálatot, és úgy ítélte meg, hogy a projektgazda által benyújtott KHV-re vonatkozó előzetes vizsgálati jelentés megfelelően azonosította és bemutatta a tervezett fejlesztésnek a környezetre gyakorolt közvetlen, közvetett, másodlagos és halmozott hatásait. A hivatal megállapította, hogy a tervezett fejlesztésnek valószínűleg nincs jelentős környezeti hatása, és a tervezett fejlesztéshez nem szükséges KHV-jelentés készítése.
- 18 A hivatal 2021. február 15-én megadta az építési engedélyt.
- 19 2021. március 25-én a felperesek a hivatal határozatát és az eltérésre vonatkozó engedélyt megtámadó keresetet indítottak a kérdést előterjesztő bíróság előtt. A felperesek a keresetindításra nem kértek az RSC 84. rendelkezése 21. szabályának (3) bekezdése alapján határidő-hosszabbítást. 2021. április 19-én a kérdést előterjesztő bíróság engedélyezte a bírósági felülvizsgálatot és a munkálatok felfüggesztését.
- 20 2023. július 5-én a kérdést előterjesztő bíróság elutasította az építési engedély megtámadását. Ugyanakkor az eltérésre vonatkozó engedély megtámadásának elbírálása, amelyre a felperesek önálló jogalap keretében hivatkoztak (azaz a felperesek nem hivatkoztak arra, hogy az építési engedély azért érvénytelen, mert az eltérésre vonatkozó engedély érvénytelen), továbbra is folyamatban van.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy mivel a felperesek nem támadták meg az eltérésre vonatkozó engedélyt az attól számított három hónapon belül, hogy az engedélyről tudomást szereztek, vagy tudomást kellett volna, hogy szerezzenek (ennél fogva olyan határidőn belül, amelyet a bíróság a határidő meghosszabbítására vonatkozó hatáskör összhangban álló értelmezésével engedélyezett volna, ha ilyen kérelmet nyújtottak volna be), az eltérésre vonatkozó engedélyt határidőn túl támadták meg, és e kereseti jogalapot el kell utasítani, kivéve ha az uniós jog ezzel ellentétes eredményt követel meg. A kérdést előterjesztő bíróság hajlik arra az álláspontra, hogy nincs ilyen uniós jogi szabály, azonban úgy véli, hogy ezen álláspont nem tekinthető egyértelműnek, ezért helyénvaló a kérdést előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjeszteni.

A felek érvei

- 22 Ami az első és a második kérdést illeti, a felperesek előadják, hogy a Bíróság Namur-Est Environnement ítéletéből (C-463/20) egyértelműen következik, hogy a Belgiumban az említett ügyben felmerült és Írországra is irányadó sajátos körülmények között az eltérést engedő határozatot a projektengedélyezés körébe tartozónak kell tekinteni, és a projekt engedélyezése a döntéshozatali folyamat végeredménye. A felperesek azzal érvelnek, hogy az eltérést engedő határozat a

KHV-ra vonatkozó előzetes vizsgálatról szóló határozat meghozatala céljából előzetes határozatnak minősül, és ezért csak akkor válik véglegessé, ha a 2011/92 irányelv szerinti eljárások befejeződnek, vagy ha a KHV-ra vonatkozó előzetes vizsgálatról szóló negatív határozat születik, illetve – ha az illetékes hatóság megállapítja, hogy a projekt tekintetében KHV elvégzésére van szükség – a KHV befejezésével. Ezenfelül, mivel a Namur-Est ítélet elvi alapja azon eljárási jogokból ered, amelyeket a 2011/92 irányelv az érintett nyilvánosság számára biztosít az olyan projektek tekintetében, amelyekre vonatkozóan KHV-t kell végezni, ellentétes lenne ezen irányelvvel, ha a nemzeti jog megkövetelné, hogy a felperesek az eltérés engedélyezését azt megelőzően támadják meg, hogy a jogokat megállapítanák, amire csak a 2011/92 irányelv 4. cikkének (5) bekezdése szerinti KHV-ra vonatkozó előzetes vizsgálatról szóló határozat meghozatalával kerül sor.

- 23 Ami a harmadik kérdést illeti, a felperesek azt állítják, hogy a 2011/92 irányelv 11. cikkének (5) bekezdése szerint nem elegendő, ha az általános szabályok, beleértve a common law szabályait is, úgy rendelkeznek, hogy a határidő attól az időponttól kezdődik, amikor a nyilvánosság tudomást szerez az előzetes határozatról. Az államnak konkrétan meg kell határoznia, hogy az eljárás mely szakaszában lehet jogorvoslati kérelmet előterjeszteni, és gyakorlati tájékoztatást kell adnia az e kérelmek előterjesztésére irányuló eljárásokhoz való hozzáférésről, beleértve a keresetindításra nyitva álló határidő pontos meghatározását.
- 24 Ami a negyedik és ötödik kérdést illeti, a felperesek a Bíróság Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola ítéletére (C-947/17) hivatkozva előadják, hogy a 92/43 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében az illetékes hatóságnak a) meg kell fontolnia más megoldásokat; valamint b) magyarázatot kell adnia arra, hogy azokat miként vette figyelembe. E rendelkezés nem nyújt megfelelő jogalapot a jelen ügyben az eltérés engedélyezéséhez, mivel az engedélyezni kívánt tevékenységek nem a vadon élő állatok és növények vagy a természetes élőhelyek védelmére irányulnak. E rendelkezés nem a projektfejlesztés megkönnyítésére vonatkozik, különösen abban az esetben nem, ha nincs bizonyíték arra, hogy a projektgazda olyan fejlesztési alternatívákat vett volna figyelembe, amelyek lehetővé tették volna olyan módosított fejlesztés megvalósulását, amely szintén elkerülte volna a szigorúan védett fajokat érintő, teljes mértékben tiltott tevékenységeket.
- 25 Az állam az első és a második kérdést illetően azt állítja, hogy a Namur Est ítélet nem releváns az alkalmazandó elévülési idő kérdésében. Az állam azt állítja, hogy a 92/43 irányelv 16. cikke szerinti eltérést engedő határozat a projektengedélyezési eljárás során hozott diszkrecionális határozatnak minősül, és mint az eljárás során hozott diszkrecionális határozat, „megtámadható”. Az eltérésre vonatkozó engedély azonban nem tekinthető a 2011/92 irányelv alapján mérlegelendő vagy vizsgálandó kérdések körén kívül álló szempontból a projekt engedélyezési folyamatának körébe tartozónak. Először is, a határidő, amelyen belül a jelen ügyben az eltérés engedélyezése megtámadható, az eltérés engedélyezésétől vagy másodlagosan az összhangban álló értelmezést alkalmazva

attól az időponttól számított három hónap, amikor a felperesek ténylegesen tudomást szereztek az eltérés engedélyezéséről vagy arról tudomást kellett volna szerezniük. A 2011/92 irányelv az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésnek az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének 2. bekezdésében foglalt elvével összefüggésben értelmezve nem követeli meg, hogy a nemzeti határidőket a jelen ügyben eltérően értelmezzék. Másodsor, az ügy sajátos körülményei között, amikor a felperesek nem hivatkoztak arra, hogy az építési engedély azért volt érvénytelen, mert az eltérésre vonatkozó engedély érvénytelen volt, nincs semmilyen alapja a nemzeti elévülési határidők olyan értelmezésének, amely szerint az eltérés engedélyezése a projektengedélyezési eljárás végén támadható meg. Harmadszor, a felperesek megtámadhatták volna az érintett illetékes hatóságnak a projektet engedélyező határozatát azon az alapon, hogy az nem értékelte szigorúbban a projekt védett fajokra gyakorolt hatását, mint ahogyan arra az eltérés engedélyezési szakaszában sor került, azonban ezt nem tették meg. Negyedszer, a Bíróságnak a Hellfire Massy Residents Association ítéletéből (C-166/22) következik, hogy a 2011/92 irányelv nem követeli meg azt, hogy a projektek engedélyezésére irányuló eljárások magukban foglalják a 16. cikk szerinti, eltérés engedélyezésére irányuló eljárást, és ennek megfelelően abból nem következik, hogy az összhangban álló értelmezést kellene alkalmazni a nemzeti határidőkre, és így azt kellene megállapítani, hogy az a határidő, amelyen belül az eltérés engedélyezése megtámadható, a területrendezésről szóló törvény szerinti végleges határozat meghozatalától kezdődik. Ez teljesen ellentétes lenne a jogbiztonság elvével.

- 26 Ami a harmadik kérdést illeti, az állam által javasolt válasz szerint az igazságszolgáltatáshoz való széles körű hozzáférésnek az Aarhusi Egyezmény 9. cikkének 2. bekezdésében foglalt elvével összefüggésben értelmezett 2011/92 irányelv nem értelmezhető a második kérdésben említett módon, ha az érintett tagállam joga a 2011/92 irányelv 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban még nem határozta meg véglegesen, hogy az eljárás melyik szakaszában támadhatók meg a határozatok, jogi aktusok és mulasztások, és ha a helyzetet a nemzeti ítélkezési gyakorlat nem határozza meg egyértelműen.
- 27 Az állam azzal érvel, hogy a negyedik és az ötödik kérdés tárgyatlan, mivel az eljárás határidőn túl indult. Amennyiben e kérdések mégis felmerülnek, azokra igenlő választ kell adni.
- 28 A beavatkozó fél azt állítja, hogy az RSC 84. rendelkezése alapján az eltérést engedő határozat bírósági felülvizsgálat útján történő megtámadásának három hónapos határideje a határozat meghozatalának időpontjától kezdődött. A határidő meghosszabbítása iránti kérelmet nem nyújtottak be, ezért az eltérésre vonatkozó engedély elleni keresetet határidőn túl indították.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 29 A kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésre nemleges választ javasol adni. Úgy véli, hogy a Namur-Est ítélet nem állapítja meg, hogy az eltérésre vonatkozó

engedélyt vagy más, több engedélyről szóló határozatot bármely más célból – például a határidők szempontjából – összevont határozatnak kell tekinteni. Az ilyen másodlagos engedélyeknek ilyen más célból az elsődleges engedély részeként való kezelése eljárási káoszt eredményezne, és ellentétes lenne a jogbiztonság elvével.

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésre – amennyiben az felmerül – nemleges választ javasol adni. Úgy véli, hogy a Namur-Est ítélet nem terjeszthető ki oly módon, hogy az felülírja az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének korlátai között a nemzeti eljárási autonómia körébe tartozó nemzeti elévülési határidőket. A Namur-Est ítélet ilyen kiterjesztése ellentétes lenne a jogbiztonság elvével. Nincs szükség ilyen határidő-hosszabbításra, mert ha valamely projekthez több engedély szükséges, minden egyes engedély a megadásakor megtámadható a nemzeti jogban előírt vonatkozó elévülési időn belül, amely határidő – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének sérelme nélkül – határozatonként eltérő lehet. Ami a kérdésben említett konkrét részelemeket illeti: i. nincs annak jelentősége, hogy a projekt a 2011/92 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt esetenkénti vizsgálat tárgyát képezte; ii. annak sincs jelentősége, hogy az elsődleges engedély szempontjából a 4. cikk (5) bekezdése szerinti határozatot a másodlagos engedély megadását követően és az elsődleges engedélyre vonatkozó határozattal egyidejűleg hozták meg, iii. ha az uniós jog általánosságban nem követeli meg a határidő-hosszabbítást annak érdekében, hogy a másodlagos engedély az elsődleges engedély megadásáig megtámadható legyen, ennek még inkább érvényesülnie kell, ha a másodlagos engedély érvényességének vitatására irányuló eljárásban a másodlagos engedély állítólagos érvénytelenségére hivatkozva nem hoztak fel a vonatkozó elsődleges engedélyt vitató jogalapot, valamint iv. ha a felperes elmulasztja a másodlagos engedély megtámadására nyitva álló határidő meghosszabbítását kérni, amint azt az elkésett kereset tekintetében a nemzeti jog előírja, az összhangban álló értelmezés szükségessége nem áll fenn.
- 31 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésre – amennyiben az felmerül – igenlő választ javasol adni. Véleménye szerint az előrelátható határidő megléte megvalósítja az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés célkitűzéseit. Az RSC 84. rendelkezésében foglalt általános határidő általánosságban elegendő előreláthatóságot biztosít a felperesek számára.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság a negyedik kérdésre – amennyiben az felmerül – igenlő választ javasol adni. Úgy véli, hogy a 92/43 irányelv követelményeit lényegesen megsértenék, és a más megoldások mérlegelése mesterséges és irreális lenne, ha a tényleges alternatívákat, különösen – ha lehetőség van rá – az egyéb helyszíneket, – ha lehetőség van rá – az alternatív terveket, vagy az eltérés megtagadását érdemben nem fontolnák meg.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság az ötödik kérdésre – amennyiben az felmerül – igenlő választ javasol adni. A 92/43 irányelv 16. cikke (1) bekezdésének megfogalmazása és célja azon értelmezést támasztja alá, hogy a vadon élő állatok

és növények, valamint a természetes élőhelyek védelmét magának az eltérést engedő határozatnak kell előmozdítania. Az eltérést engedő határozat más okokból történő meghozatala, majd e határozat következményeinek védelmi intézkedésekkel történő enyhítése nem felelne meg e rendelkezésnek.

- 34 Ami az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések relevanciáját illeti, az első vagy a második kérdésre adott nemleges válasz esetén, vagy ha az első kérdésre igenlő a válasz, azonban a második kérdésre adott válasz az általános határidő fennállása ellenére nemleges marad, a felperesek keresetét elkésetté kell utasítani. Abban az esetben, ha a kereset nem elkésett, a negyedik és az ötödik kérdésre adott válaszok határozzák meg, hogy az eltérésre vonatkozó engedély érvénytelensége megállapítható-e.

MUNKADOKUMENTUM